

Toimintakertomus 2021

Kalevi Sorsa -säätiö on sosialidemokraattiseen arvopohjaan nojaava ajatushautomo, think tank. Se tuottaa soveltavaa tutkimustietoa yhteiskunnallisista aiheista ja ruokkii keskustelua siitä, mitä vapauden, tasavertaisuuden, solidaarisuuden ja demokratian yhdistävä yhteiskuntapolitiikka voisi olla tänään ja tulevaisuudessa.

Ajatuspajana säätiö on analyttinen edelläkävijä, joka toimii tieteen ja politiikan rajapinnalla tuoden yhteiskunnallisesti olennaista tietoa ja merkittäviä näkemyksiä julkiseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Lähestymistapa on avoin ja ennakkoluuloton, ratkaisukeskeinen ja suuntautuu eteenpäin.

Säätiö rakentaa projekteissaan, tilaisuuksissaan ja julkaisuissaan siltoja tutkijayhteisöjen, tiedotusvälineiden, kansalaisjärjestöjen ja poliittisten tahojen välille. Kansainvälisyys on keskeistä sekä näkökulmana että toimintamuotona.

Kansainvälisen demokratian edistäjänä säätiö on vakaa ja asiantunteva kumppani, joka toimii pitkäjänteisesti ja tuo lisäarvoa demokratiatuen kenttään.

Saatteeksi

Vuoden 2021 aikana Kalevi Sorsa -säätiö (myöhemmin säätiö) jatkoi vuosille 2019–23 laaditun strategian toteuttamista. Strategiassa määritellyt painopistealueet ovat ”Eriarvoisuuden vähentäminen”, ”Ihmisen toiminnan vaikutukset maapallolle” sekä ulkoministeriön rahoittama hanke ”Demokratian tukeminen Länsi-Balkanilla – Kehitystä ja sillanrakennusta”. Näiden teemojen ohella säätiö toteuttaa muuta yhteiskuntatutkimusta.

Koronapandemian jatkumisella oli vaikutuksia myös säätiön työhön. Tapahtumien järjestäminen vaikeutui vuoden aikana merkittävästi, jonka takia säätiö toteutti suurimman osan tapahtumistaan verkossa ja etäyhteyksin. Säätiön kesäkoulu pystyttiin kuitenkin järjestämään erikoisjärjestelyin pienryhmissä, jonka lisäksi säätiö järjesti syksyn aikana kaksi raporttien julkaisutilaisuutta lähitapahtumina. Kansainvälinen yhteistyö on myös vaikeutunut matkustusrajoitusten johdosta. Pandemiasta huolimatta säätiön toiminta on ollut aktiivista, eikä pandemia ole vaikuttanut esimerkiksi säätiön julkaisuiden määrään.

Säätiön omien julkaisuiden ja tapahtumien lisäksi säätiön työntekijöitä kutsutaan puhumaan, kirjoittamaan ja keskustelemaan erilaisiin tilaisuuksiin ja julkaisuihin. Säätiön työntekijöiden kirjoituksia ja haastatteluita ilmestyi vuoden 2021 aikana eri sanomalehdissä, jonka lisäksi säätiön asiantuntijoita pyydettiin toistuvasti kommentoimaan ajankohtaisia aiheita mediassa.

Edellisten vuosien tapaan myös vuonna 2021 säätiössä tapahtui henkilöstövaihdoksia. Vuoden alussa toiminnanjohtajaksi nimitettiin Pauli Rautiainen, tehtävässä aiemmin toimineen Kaisa Vatasen tilalle. Rautiaisen siirryttyä muihin tehtäviin säätiön toiminnanjohtajana aloitti elokuun alussa Mikko Lievonon. Jelena Simic aloitti säätiön Balkan-hankkeesta vastaavana hankekoordinaattorina, korvaten tehtävää aiemmin hoitaneen Camilla Lohenojan. Hankevastaava Maija Mattila siirtyi toisen työnantajan palvelukseen. Lisäksi säätiössä aloitti uudessa tehtävässä Anna Kuokkanen viestinnän asiantuntijana.

Tutkimuksen painopistealueet

Vuoden 2021 toiminnan päälinjat perustuivat säätiön 2019–23 voimassa olevaan strategiaan, joka määrittää säätiön tutkimukselle kaksi painopistealuetta: (i) eriarvoisuuden vähentäminen ja (ii) ihmisen toiminnan vaikutukset maapallolle. Nämä painopistealueet muodostavat säätiön työn selkärangan viisivuotisella strategiakaudella. Lisäksi säätiö tekee muuta yhteiskuntatutkimusta edellä mainittujen teema-alueiden ulkopuolella. Alla kuvataan vuoden 2021 toimintaa näiden kolmen tutkimusalueen osalta.

Eriarvoisuuden vähentäminen

Eriarvoisuuden vähentämisen teema-alueella säätiö laajensi vuonna 2021 uusiin aiheisiin: alueellisiin eroihin sekä yksinasuvien ihmisten asemaan. Tämä jatkoi aiempien vuosien työtä, jolla säätiö on pyrkinyt avaamaan suomalaisen eriarvoisuuden eri ulottuvuuksia ja ilmenemismuotoja, vastapainona usein kapeasti tuloeroihin keskittyvälle julkiselle keskustelulle.

Teema-alueen merkittävimmäksi tapahtumaksi muodostui huhtikuussa julkaistu raportti alueellisesta eriarvoisuudesta. Kansainvälisen yhteistyön tuloksena syntynyt kuuden kirjoittajan yhteiskirjoitus julkaistiin 20.4. pidetyssä webinaarissa. ”Eriarvoisuuksien Suomi – Alueelliset sosioekonomiset erot Manner-Suomessa” perustui tilastolliseen analyysiin, jonka pohjalta Suomi jakaantui neljään aluetyyppiin: taantuvat alueet, keskiverto-Suomi, sosiaalisen syrjäytymisen

riskejä omaavat kaupunkialueet sekä menestyvä pääkaupunkiseutu ja kaupunkien vaikutusalueet. Raportti sai laajaa huomiota niin valtakunnallisissa kuin paikallisissa medioissa ja se toimi julkisen keskustelun virikkeenä kesäkuussa pidettyjä kuntavaaleja edeltävinä viikkoina.

Alueellista eriarvoisuutta koskeva raportti oli kansainvälisen yhteistyön tulos. Sen tekemiseen osallistuivat säätiön lisäksi saksalainen Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) sekä Brysselissä toimiva Foundation for European Progressive Studies (FEPS). Suomea käsitellyt raportti oli osa laajempaa kansainvälistä hanketta, jossa vastaavia analyyseja tehtiin kahdeksasta eri Euroopan maasta. Eurooppalaisen projektin loppuraportti julkaistiin 8.10. myös säätiön kotisivuilla englanninkielisenä (Björn Hacker, "Unequal Europe: Tackling Regional Disparities in the EU").

Säätiön työntekijöiden Mikko Lievosen ja Maija Mattilan kirjoittama Impulsseja-julkaisu "Yksinasuvat esiin! Miten huomioida yksinasuvat politiikassa" julkaistiin 24.11. Keskustakirjasto Oodissa pidetyssä tilaisuudessa. Raportti keräsi yhteen yksinasuvien hyvinvointiin, taloudelliseen asemaan ja sosiaaliturvaan liittyvää tietoa sekä tarjosi suosituksia siitä, miten yksinasuvien asemaa voisi parantaa Suomessa muun muassa lainsäädännön, palveluiden ja asuntopolitiikan keinoin. Julkaisutilaisuudessa raporttia olivat kommentoimassa kansanedustaja Anneli Kiljunen (sd) sekä dokumentaristi ja ohjaaja Sami Kieksi. Myös yksinasumista käsittelevä julkaisu huomioitiin kiitettävästi valtakunnallisessa mediassa.

Yllä mainittujen julkaisuiden ohella eriarvoisuusteemoja käsiteltiin blogikirjoituksissa ja podcast-äänitteissä. Vuoden 2020 syksyllä julkaistun laajan eriarvoisuutta käsittelevän kirjan teemat nostettiin uudelleen esiin kevään 2021 aikana julkaistulla viisiosaisella podcast-sarjalla, jossa ääneen pääsivät kirjan kirjoittamiseen osallistuneet tutkijat.

Ihmisen toiminnan vaikutukset maapallolle

Vuonna 2021 teema-alueella jatkettiin pohdintaa oikeudenmukaisista keinoista, joilla yhteiskuntajärjestelmää voidaan mahduttaa planeetan ekologisen kantokyvyn rajoihin. Vuoden aikana tehtiin paljon työtä teeman jalkauttamiseksi.

Kuntavaaleja silmällä pitäen hankkeessa julkaistiin käytännön politiikkatoimiin keskittynyt "Ympäristökäsikirja kuntapäätäjille – ja kaikille muille" (Into 2021). Teos ja sen julkaisutilaisuus saivat kiitettävästi huomiota mediassa. Kirja arvosteltiin muun muassa Maaseudun tulevaisuudessa ja Kuntalehdessä.

Ympäristökäsikirjaa levitettiin laajasti yhteistyössä sosialidemokraattisen puolueen (SDP) ja Työväen sivistysliiton (TSL) kanssa. SDP tilasi omakustannehintaan 1500 kirjaa piireihin ja ehdokkaille jaettavaksi. TSL puolestaan tilasi 200 kirjaa oppimateriaaliksi, muun muassa nuorille vaikuttajille suunnatussa koulutusohjelmassa. Säätiön omaa painosta jaettiin säätiön kesäkoulun osallistujille. Vuoden loppuun mennessä kirjaa oli myyty yli 200 kappaletta Into-kustantamon kautta.

Säätiön vuotuinen kesäkoulu järjestettiin tänä vuonna otsikolla "Kesäkoulu ekologisesti kestävästä tulevaisuudesta". Kesäkoulu sai jälleen rahoituksen Työväen Opintorahastolta ja se järjestettiin yhteistyössä Demarinuorten ja Sosialidemokraattiset Opiskelijat SONK:n kanssa. Koronarajoitusten vuoksi kesäkoulu järjestettiin hybridimallina, kolmessa toisistaan erillisessä pienryhmässä, jotka olivat kuitenkin reaaliaikaisesti yhteydessä toisiinsa. Pienryhmät kokoontuivat Tampereella, Turussa ja Helsingissä.

Kesäkoulu aloitettiin perinteisesti avoimella yleisötilaisuudella, joka tällä kertaa järjestettiin etäapahtumana otsikolla "Taloukasvusta politiikan sisältötavoitteisiin". Keskusteluun osallistuivat kansanedustaja ja SDP:n 1. varapuheenjohtaja Niina Malm, Annukka Vainio

Helsingin yliopistosta, Jussi Ahokas sosiaalialan kattojärjestö SOSTE:sta ja Paavo Järvensivu BIOS-tutkimusyksiköstä. Keskustelu julkaistiin joulukuussa myös kaksiosaisena podcastina.

Kesällä 2021 julkaistiin kaksi työmarkkinaneuvos Pekka Peltolan työajan lyhentämistä käsittelevää julkaisua säätiön Impulsseja-sarjassa (”Lyhyemmän työajan kokeilut Suomessa 1996–99” ja ”Työajan lyhentämisen pitkä perinne”), jotka saivat hyvin mediahuomiota aiheesta virinnessä yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Eläinten oikeudet ja erityisesti kysymys suomalaisen turkisalalan tulevaisuudesta olivat aiheina syyskuussa julkaistussa monen kirjoittajan Impulsseja-julkaisussa. ”Otetaan eläinten oikeudet vakavasti” kokosi yhteen kirjoituksia eläinten oikeuksista politiikan ja juridiikan näkökulmista. Kirjoittajina toimivat Pauli Rautiainen, Anita Hellman, Veera Koponen, Leevi Karisalmi ja Suomen eläinoikeusjuristit ry.

Marras-joulukuussa järjestettiin ajankohtaista ilmastopolitiikkaa käsitellyt ”Hakaniemi Goes Climate” -webinaari yhdessä Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön (SAK), ympäristöministeriön ja europarlamentaarikko Miapetra Kumpula-Natrin (sd) kanssa. Lisäksi Yhdistyneiden kansakuntien ilmastoneuvotteluja Glasgow’ssa seurattiin blogikirjoituksin.

Säätiön, FEPS:n, latvialaisen Freedom and Solidarity -ajatuspajan ja FES:n Baltian toimiston yhteistyönä toteutettava artikkelikokoelma kiertotaloudesta siirtyi keväeseen 2022.

Muu yhteiskuntatutkimus

Säätiön muu yhteiskuntatutkimus keskittyi vuonna 2021 digitaalisen talouden kysymyksiin ja koronakriisin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin.

Digitaalinen talous ja niin sanottujen alustayritysten valta olivat aiheina 16.2. järjestetyssä webinaarissa ”Demokratia ja digijätit – Kuka vastaa yhteiskunnasta digitaalisessa maailmassa”. Säätiön ja europarlamentaarikko Miapetra Kumpula-Natrin (sd) yhdessä järjestämässä tapahtumassa kysyttiin, millaiset mahdollisuudet julkisella vallalla ja yksityisillä toimijoilla on toimia monopolisoituneessa alustataloudessa demokratiaa, hyvää hallintoa, yksilönvapauksia ja vapaita markkinoita kunnioittaen. Tapahtuma pohjautui vuonna 2020 julkaistuuun raporttiin Euroopan digitaalisesta tulevaisuudesta.

Teknologian ja talouden teema jatkui 15.3. ilmestyneessä Markus Holmgrenin Impulsseja-julkaisussa ”Kiinan 5G-politiikan vaikutukset Suomeen ja Euroopan unioniin”. Kirjoituksessa pohditaan uuden 5G-tekniikan kaupallisia vaikutuksia, mutta myös sen merkitystä kyberturvallisuudelle. Raportti suosittelee merkittäviä panostuksia teknologia-alan koulutukseen ja tutkimukseen, jotta Suomi voisi hyötyä alan merkittävästä kasvupotentiaalista. Aihetta käsiteltiin myös podcastissa, jossa Holmgrenin lisäksi keskustelemassa olivat europarlamentaarikko Miapetra Kumpula-Natri, väitöskirjatutkija Ville Aula ja Samuli Sinisalo.

Koronakriisin yhteiskunnallisia vaikutuksia käsiteltiin 4.3. kansainvälisessä webinaarissa, jonka järjestäjinä toimivat säätiö, FES ja ruotsalainen ajatuspaja Arenagruppen. ”Oikeistopopulismi ja covid-19 Suomessa, Ruotsissa ja Saksassa” -tapahtumassa vertailtiin oikeistopopulististen liikkeiden toimintaa koronakriisin aikana. Tapahtuma perustui FES:n julkaisemaan artikkelisarjaan oikeistopopulismista ja äärioikeistosta Euroopan maissa. Hankkeen puitteissa julkaistiin Niko Hatakan kirjoittama Suomea käsittelevä raportti; Hatakka oli myös yksi webinaarin puhujista.

Säätiö järjesti 26.10. Helsingin Musiikkitalolla julkaisuutlaisuuden Heikki Hiilamon kirjoittamalle Impulsseja-julkaisulle ”Koronakriisin sosiaalinen velka: Miten pandemia vaikuttaa laaja-alaiseen hyvinvointiin”. Julkaisussa eriteltiin hyvinvoinnin alueita, joissa on syntynyt koronakriisin aikana sosiaalista velkaa ja jonka jälkihoidon voidaan odottaa vaikuttavan vahvasti tulevien vuosien

yhteiskuntapolitiikassa. Julkaisutilaisuudessa raporttia kommentoivat kansanedustaja Heidi Viljanen (sd) ja opetustoimen työsuojeluvaltuutettu Hanna Näremaa-Perälä. Tapahtuma ja julkaisu huomioitiin muun muassa Ylen ja MTV:n uutisoinnissa.

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälistä yhteistyötä tehtiin erityisesti eurooppalaisen kattojärjestömme Foundation for European Progressive Studies -ajatuspajan (FEPS) ja sen piirissä toimivien ajatuspajojen sekä vakiintuneiden yhteistyökumppaneiden Friedrich-Ebert-Stiftungin (FES) ja työväenliikkeen pohjoismaisen yhteistyöjärjestö SAMAK:n kanssa. Balkan-hankkeen osalta yhteistyökumppaneita ovat FES:in lisäksi länsibalkanilaiset ajatuspajat sekä ruotsalainen Olof Palme International Center (OPIC). Lisäksi Balkan-hankkeen puitteissa säätiö kehitti vuoden 2021 aikana uutta yhteistyötä European Network of Political Foundations (ENoP) -verkoston kanssa.

Vuoden 2021 aikana jatkunut koronapandemia vaikeutti kansainvälistä yhteistyötä, muun muassa suunniteltujen tapahtumien peruuntumisen vuoksi. Samalla henkilötason kontaktit ovat vähentyneet ja toteutuneet pääosin etätapaamisina.

Yllä kuvatuista tapahtumista ja julkaisuista osa syntyi kansainvälisen yhteistyön tuloksena. Esimerkiksi alueellista eriarvoisuutta käsittelevä raportti sekä oikeistopopulismia pandemian aikana käsitellyt webinaari olivat tulosta säätiön ja ulkomaisten kumppaneiden yhteistyöstä.

Eurooppalaisen sosialidemokratian tilaa käsitellyt kaksipäiväinen konferenssi ”The Misery and Hope of Social Democracy in Europe” järjestettiin FES:n toimesta 14.-15.9. Roomassa. Konferenssissa käsiteltiin sosialidemokraattisten puolueiden tilaa Euroopassa, niiden asemoitumista poliittisessa kilpailussa sekä puoluetoimijoiden omia tilanneanalyyssejä. Säätiön hankevastaava Maija Mattila osallistui tapahtumaan.

FES:n järjestämä saksalais-pohjoismaisen ajatuspajojen seminaari toi 9.11. yhteen ajatuspajojen johtajia pohtimaan sosialidemokraattisten puolueiden muuttuvaa toimintaympäristöä. Tapahtuman pääpuhuja oli tutkija Tarik Abou-Chadi, joka esitteli analyysia Saksan vaalituloksesta. Lisäksi Håkan Bengtsson ja Lisa Pelling esittelivät tutkimuksia Ruotsin alueellisesta eriarvoisuudesta ja äänestäjien tyytymättömyydestä. Säätiön toiminnanjohtaja Mikko Lievosella oli tilaisuudessa kommenttipuheenvuoro.

Toiminnanjohtaja Mikko Lievonon osallistui pohjoismaisten sosialidemokraattisten ajatuspajojen kokouksiin, jotka järjestettiin koronatilanteen vuoksi etäyhteyksillä.

Säätiön hallitus päätti lokakuussa nimittää FEPS:n tieteellisen neuvoston jäseneksi Aleksis Kaleniuksen, tehtävässä toimineen Markku Mattilan pyydettävä vapautusta tehtävästä. FEPS tekee viralliset nimitykset kesällä 2022 järjestettävässä yleiskokouksessaan.

Demokratian tukeminen Länsi-Balkanilla

Säätiö on tehnyt kansainvälistä demokratiatyötä Balkanilla vuodesta 2008 lähtien Suomen ulkoministeriön kehitysyhteistyövarojen rahoituksella. Ensimmäiset 10 vuotta hanke toimi Pohjois-Makedoniassa (entinen Makedonia), mutta vuoden 2019 alusta toiminta laajeni Albaniaan ja Bosnia-Hertsegovinaan.

Vuosien 2019–21 hanke ”Demokratian tukeminen Länsi-Balkanilla – Kehitystä ja sillanrakennusta” keskittyi yhteiskunnallisesti aktiivisen nuorison kouluttamiseen Albaniassa,

Bosnia-Hertsegovinassa ja Pohjois-Makedoniassa. Toisena painopisteenä oli Länsi-Balkanin alueen yhteiskunnallisten ajatuspajojen verkostoitumisen tukeminen ja toimintakapasiteetin vahvistaminen.

Säätiön hankekumppanit ovat Progres Institute for Social Democracy (PI) Pohjois-Makedoniassa, Forum of Left Initiative (FLI) Bosnia-Hertsegovinassa ja Qemal Stafa Foundation (QSF) Albaniassa. Osa hanketoiminnoista toteutetaan yhdessä ruotsalaisen Olof Palme International Centerin (OPIC) kanssa.

Poliittisesti vuosi 2021 oli Länsi-Balkanilla käännteitä täynnä. Bosnia-Hertsegovina ajautui kesällä poliittiseen kriisiin, joka näkyi muun muassa serbipoliitikkojen boikottina liittovaltion instituutioita kohtaan. Hankekoordinaattori Jelena Simic kommentoi syksyn aikana Bosnia-Hertsegovinan kärjistynyttä tilannetta suomalaisessa mediassa. Pohjois-Makedoniassa hallitsevan sosialidemokraattisen puolueen vaalitappio lokakuun paikallisvaaleissa johti pääministerin vaihdokseen. Albanian huhtikuun parlamenttivaaleissa sosialistinen puolue voitti jälleen enemmistön.

Koronapandemian hetkellinen helpottaminen ja rokotukset mahdollistivat hanketoimintojen jatkumisen lähitapahtumina sekä myös hankekoordinaattori Jelena Simicin työmatkat alueella. Suomalaiset kouluttajat ja asiantuntijat osallistuivat kuitenkin vielä etäyhteyksillä.

Bosnia-Hertsegovinassa järjestettiin ”Political Academy” -koulutusmoduuli monikulttuurisuudesta sekä ”Gender Academy” -moduuli naisten osallistumisesta poliittiseen dialogiin. Moduuleissa suomalaisina kouluttajina toimivat hankekoordinaattori Jelena Simic sekä Nytkis Ry:n pääsihteeri Silla Kakkola.

Lisäksi Bosnia-Hertsegovinassa järjestettiin ”Policy Development” -koulutusviikonloppu, jonka aikana nuoret aktiivit harjoittelivat muun muassa poliittisten asiakirjojen luomista ja oppivat päätöksenteon prosesseista. ”Gender Perspectives in Climate Policies” -paneelikeskustelussa käsiteltiin ilmastonmuutosta ja tasa-arvoa Bosnia-Hertsegovinassa. SDP:n poliittisen valmistelun päällikkö Kaisa Vatanen osallistui tapahtumaan panelistina.

Pohjois-Makedoniassa järjestettiin ”Political Academy” -koulutusohjelman kaksi moduulia, aiheina muun muassa koronapandemian vaikutukset ihmisoikeuksiin ja gender-käsitteen valtavirtaistaminen poliittisessa päätöksenteossa. Lisäksi maassa järjestettiin keskustelutilaisuus vireillä olevasta koulutusjärjestelmän uudistamisesta. Ammattiliitto PAM:n koulutuspolitiikan asiantuntija Mikko Laakkonen oli tilaisuudessa kertomassa digitalisaatiosta suomalaisessa koulutusjärjestelmässä.

Albaniassa järjestettiin kolmen ”Training of Trainers” -viikonloppukoulutuksen sarja sekä kaksi ”Political Academy” -ohjelman moduulia. Moduuleissa käsiteltiin muun muassa poliittista viestintää maailmanpolitiikan retoriikassa sekä innovaatioita kriisiaikoina.

Osana ajatuspajayhteistyötä järjestettiin yhteensä kolme tapahtumaa, joissa oli osallistujia kaikista Länsi-Balkanin maiden ajatuspajoista. Alkusyksystä Skopjessa pidettiin seminaari, jossa teemana oli sukupuolten tasa-arvo ja ilmastonmuutos. Loppuvuodesta ajatuspajoille järjestettiin koulutus hankehallinnon eri vaiheista sekä mietittiin konkreettista alueellista yhteistyötä.

Vuosien 2019–21 hanke-evaluointi toteutetaan yhdessä OPIC:n kanssa vuonna 2022.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Ajatuspaja vaikuttaa yhteiskuntaan ja yhteiskunnalliseen keskusteluun monien väylien kautta. Se nostaa tutkimus- ja julkaisutoiminnallaan esiin näkökulmia ja teemoja, jotka ovat osaltaan

määrittämässä yhteiskuntapolitiikan agenda. Toisaalta säätiö osallistuu asiantuntemuksensa puitteissa poliittiseen keskusteluun riippumatta siitä, mistä teemat kumpuavat.

Säätiön omista julkaisuista erityisesti huhtikuussa julkaistu alueellista eriarvoisuutta käsittelevä raportti sai merkittävää mediahuomiota ja toimi virikkeenä julkiselle keskustelulle. Raportin analyysia eri alueiden ja kuntien asemasta sekä raportin politiikkasuosituksia kommentoitiin laajasti valtakunnallisissa ja paikallisissa tiedotusvälineissä. Raportti mainittiin yhteensä 90 kertaa mediassa. Myös ilmastopolitiikkaan, työajan lyhentämiseen, koronakriisin sosiaaliseen velkaan sekä yksinasuvien asemaan liittyvät julkaisut olivat esillä useissa tiedotusvälineissä.

Säätiötä pyydetään säännöllisesti kommentoimaan ja esiintymään erilaisissa tiedotusvälineissä koskien säätiön omia julkaisuja tai muita ajankohtaisia yhteiskunnallisia aiheita. Säätiön toiminnanjohtaja ja asiantuntijat esiintyivät vuoden 2021 aikana useasti Ylen radio- ja televisio-ohjelmissa kommentoimassa erilaisia ajankohtaisia aiheita (esim. koronakriisi, yksinasuvien asema, Bosnia-Hertsegovinan kiristynyt tilanne). Viestinnän asiantuntija Anna Kuokkasen dokumentaarisia valokuvaprojekteja korona-ajasta ja pakolaisuudesta esiteltiin kolmessa valtakunnallisessa sanomalehdessä. Säätiö teki myös järjestelmällistä viestintätöitä säätiölle julkaisuja kirjoittaneiden ulkopuolisten asiantuntijoiden medianäkyvyyden edistämiseksi, joka johti haastatteluihin sanomalehdissä, televisiossa ja radiossa.

Mediaesiintymisten lisäksi säätiön työntekijät antoivat haastatteluita tiedotusvälineille ja osallistuivat alustajina ja panelisteina erilaisiin tapahtumiin, koskien muun muassa työajan lyhentämistä ja alustataloutta. Säätiön omien julkaisujen lisäksi säätiön työntekijöiden kirjoituksia ilmestyi vuoden aikana muun muassa Helsingin Sanomissa ja Suomen Kuvalehdessä.

Toinen väylä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ovat suorat yhteydet päätöksentekijöihin ja muihin poliittisiin toimijoihin. Moniin poliitikkoihin ja politiikan taustavaikuttajiin on pidetty säännöllisesti yhteyttä säätiön toiminnan kannalta olennaisista aiheista. Säätiö muun muassa järjesti helmikuussa tapahtuman digitaalisesta taloudesta europarlamentaarikko Mia-Petra Kumpula-Natrin (sd) kanssa sekä kutsui poliitikkoja kommentaattoreiksi säätiön tapahtumiin.

Median ja politiikan lisäksi säätiö hyödyntää työssään yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin rakennettuja yhteyksiä. Tähän verkostoon lukeutui vuoden 2021 aikana ympäristöön ja eriarvoisuuteen erikoistuneita tutkijoita esimerkiksi BIOS-tutkimusyksikössä, Suomen Akatemian rahoittamassa INVEST-lippulaivahankkeessa, Kelan tutkimusosastolla, Tilastokeskuksessa ja eri yliopistoissa. Loppuvuodesta 2021 säätiö liittyi vuorovaikutus- ja yhteistyökumppaniksi eurooppalaiseen akateemiseen rahoitushakuun (ns. CHANSE-haku), joka keskittyy taloudelliseen jakamiseen ja digitaalisiin alustoihin. Hakemuksen tuloksista saadaan tietoa vuoden 2022 aikana.

Järjestyksessä toinen Kalevi Sorsa -palkinto myönnettiin joulukuussa akatemiaturkija Timo Miettiselle hänen kirjastaan ”Eurooppa – Poliittisen yhteisön historia”. Palkinnon pitkän aikavälin jatkuminen varmistettiin vuoden lopussa perustamalla palkintorahasto Kansan Sivistysrahastoon. Säätiö ja Kansan Sivistysrahasto myöntävät yhteistyössä 2500 euron arvoisen rahapalkinnon vuosittain yhteiskunnallisesti merkittävälle teolle, joka koskee yhteiskuntatutkimusta, kirjallisuutta tai muuta Kalevi Sorsan elämäntyötä sivuavaa teemaa.

Vaikka vaikuttavuutta on vaikea mitata ja todentaa, systemaattisen media- ja tapahtumaseurannan valossa säätiön näkyvyys on ollut hyvällä tasolla. Vuoden 2021 aikana säätiön julkaisut ja toiminta mainittiin yli 200 kertaa eri tiedotusvälineissä.

Talous ja hallinto

Säätiön hallituksen vuonna 2021 muodostivat Antton Rönholm (pj.), Juha Antila, Liisa Jaakonsaari, Aleksi Kalenius, Laura Lindeberg, Markku Mattila ja Kaisa Vatanen (vpj.). Säätiön sääntömääräinen vuosikokous järjestettiin keväällä.

Säätiön perustoiminnot nojaavat opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämään valtionapuun, joka on osoitettu puolueita lähellä olevien ajatuspajojen toimintaan.

Projektikohtaista rahoitusta on saatu ulkoministeriön kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyövaroista, Palkansaajasäätiöltä, Tradeka-yhtymältä, Riihi säätiöltä, Kansan Sivistysrahastolta sekä Työväen Opintorahastolta, joille kaikille kuuluu kiitos toiminnan mahdollistamisesta ja kehittämistä. Kansainvälisistä kumppaneista sekä FEPS että FES ovat osallistuneet yhteisen toiminnan kulujen kattamiseen.

Säätiön saama rahoitus kattoi vuoden 2021 toimintakulut.

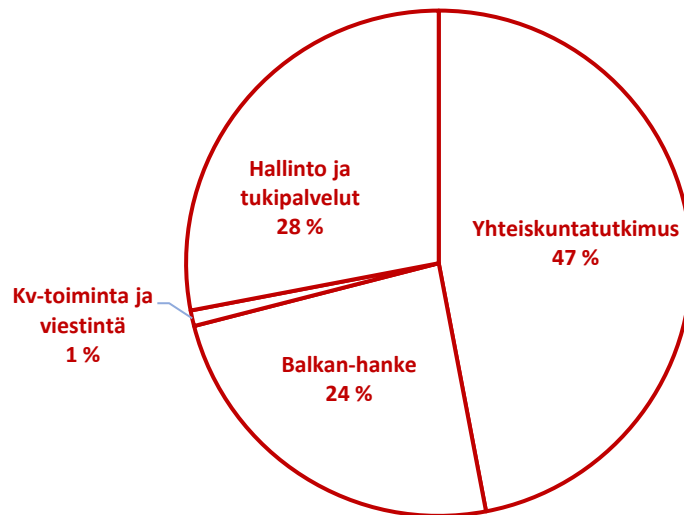
Säätiö ei ole antanut vuonna 2021 lähipiiriinsä kuuluville henkilöille tai yhteisöille avustusta tai muita taloudellisia etuja tai lainoja. Säätiön toiminnanjohtajalle on maksettu työsopimuksen mukaista palkkaa. Tilintarkastusyhteisölle on maksettu tilintarkastuspalkkio. Hallituksen jäsenille on maksettu kokouspalkkio.

Operatiivisesta toiminnasta vastasi toiminnanjohtajana tammikuusta heinäkuuhun HTT Pauli Rautiainen, ennen siirtymistään muihin tehtäviin. Tutkijana toiminut DPhil Mikko Lievonen nimitettiin määräaikaisena toiminnanjohtajan tehtävään elokuusta alkaen. Vakinaisessa työsuhteessa säätiön yhteiskuntatutkimuksen parissa työskentelivät hankevastaavina MA Samuli Sinisalo ja YTT Maija Mattila. Mattila siirtyi muihin tehtäviin lokakuussa; hänen seuraajansa VTT Anna Rajavuori aloitti tammikuussa 2022. Määräaikaisina Balkan-hankkeen koordinaattoreina toimivat VTM Camilla Lohenoja helmikuuhun asti ja HuK Jelena Simic toukokuusta alkaen. Samuli Sinisalo vastasi Balkan-hankkeesta siirtymäaikana maaliskuusta toukokuuhun. VTT Anna Kuokkanen aloitti kesäkuussa säätiön määräaikaisena viestinnän asiantuntijana. Talous- ja hallintosihteerin määräaikaisessa tehtävässä jatkoi Margolit Mihlin. Lisäksi historian maisteriopiskelija Leevi Karisalmi toimi säätiössä korkeakouluharjoittelijana maaliskuusta kesäkuuhun.

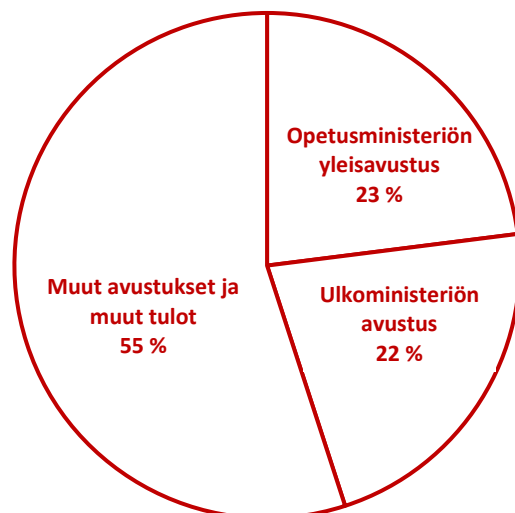
Säätiö on vuokrannut toimitilansa Suomen Sosialidemokraattiselta Puolueelta osoitteessa Siltasaarencatu 18-20 C, 6. krs., 00530 Helsinki. Taloushallinnon palvelut toteutetaan ostopalveluina.

Liite 1: Säätiön tulo- ja kulurakenne 2021

Säätiön kulut (532 110 €):

Säätiön tulot (529 870 €):

Liite 2: Säätiön tapahtumat 2021

- 9.12.2021 Hakaniemi Goes Climate – Miten työväenliike vastaa ympäristökriisiin?
- 26.11.2021 Seminaari SDP:n eduskuntaryhmälle: Koronakriisin sosiaalinen velka
- 24.11.2021 Yksinasuvat esiin! -julkaisutilaisuus
- 26.10.2021 Koronakriisin sosiaalinen velka -julkaisutilaisuus
- 19.-20.6.21 Kesäkoulu ekologisesti kestävästä tulevaisuudesta
- 18.6.2021 Talouskasvusta politiikan sisältötavoitteisiin
- 20.4.2021 Eriarvoisuuksien Suomi - julkaisutilaisuus
- 4.3.2021 Oikeistopopulismi ja covid-19 Suomessa, Ruotsissa ja Saksassa
- 1.3.2021 Ympäristökäsikirja kuntapäätäjille -julkaisutilaisuus
- 16.2.2021 Demokratia ja digijätit - Kuka vastaa yhteiskunnasta digitaalisessa maailmassa?

Liite 3: Säätiön julkaisutoiminta 2021

JULKAISUT

- 24.11.2021 Mikko Lievonen, Maija Mattila, ”Yksinasuvat esiin! Miten huomioida yksinasuvat politiikassa”, Impulsseja-julkaisu
- 26.10.2021 Heikki Hiilamo, ”Koronakriisin sosiaalinen velka: Miten pandemia vaikuttaa laaja-alaiseen hyvinvointiin”, Impulsseja-julkaisu
- 8.10.2021 Björn Hacker, ”Unequal Europe: Tackling Regional Disparities in the EU”, tutkimus
- 29.9.2021 Maija Mattila, ”Alustatyö ei ole niin joustavaa kuin annetaan ymmärtää”, mielipidekirjoitus (Helsingin Sanomat)
- 22.9.2021 Pauli Rautiainen, Anita Hellman, Veera Koponen, Leevi Karisalmi, Suomen Eläinoikeusjuristit ry, ”Otetaan eläinten oikeudet vakavasti”, Impulsseja-julkaisu
- 16.9.2021 Mikko Lievonen, ”Onko sotilaallisten interventioiden aika ohi?”, kolumni (Suomen Kuvalehti)
- 11.8.2021 Mikko Lievonen, ”Pandemian jälkihoitoon kannattaa käyttää julkisia varoja”, kolumni (Helsingin Sanomat)
- 7.7.2021 Pekka Peltola, ”Työajan lyhentämisen pitkä perinne ja tulevaisuus”, Impulsseja-julkaisu
- 17.6.2021 Pekka Peltola, ”Lyhyemmän työajan kokeilut Suomessa 1996–1999”, Impulsseja-julkaisu
- 10.5.2021 Pauli Rautiainen, Elina Nieminen, ”Vammaisen lapsen oikeus henkilökohtaiseen apuun”, artikkeli
- 20.4.2021 Stefan Fina, Bastian Heider, Maija Mattila, Pauli Rautiainen, Mikko-Walteri Sihvola, Kaisa Vatanen, ”Eriarvoisuuksien Suomi - Alueelliset sosioekonomiset erot Manner-Suomessa”, raportti - yhteistyössä FES:n ja FEPS:n kanssa
- 15.3.2021 Markus Holmgren, ”Kiinan 5G-politiikan vaikutukset Suomeen ja Euroopan unioniin”, Impulsseja-julkaisu
- 1.3.2021 Samuli Sinisalo (toim.), ”Ympäristökäsikirja kuntapäätäjille - ja kaikille muille”, kirja

BLOGIARTIKKELIT

- 17.12.2021 Nathan Thanki: Edistyksellisen ilmastopolitiikan määrittävä vuosikymmen
- 30.11.2021 Sampo Varjonen: Historiallinen perhevapaaudistus lisää vanhempien tasa-arvoa
- 22.11.2021 Samuli Sinisalo: Mitä Glasgow'n ilmastokokous edellyttää Suomelta
- 18.11.2021 Jelena Simic: Bosnia-Hertsegovinan kiristyneen tilanteen takana on ennen kaikkea valtaapitävien populistien etnonationalistinen retoriikka

- 15.11.2021 Mikko Jakonen: Työelämän prekarisaatio tuo mukanaan lisää työssäkäyvien köyhyyttä
- 4.11.2021 Heli Markkula, Mariko Sato: Ihmisoikeusvelvoitteiden on ohjattava sosiaaliturvajärjestelmän suunnittelua ja toteutusta
- 21.10.2021 Maija Mattila: Näkemisiin taas sosialidemokratia!
- 6.9.2021 Dejan Jović: EU:n tulisi laajentua Länsi-Balkanille nyt
- 23.6.2021 Anna Kuokkanen: Talouskasvusta politiikan sisältötavoitteisiin?
- 23.6.2021 Pauli Rautiainen, Maija Mattila, Mikko Lievonon: Finnish local elections saw a drop in support for the government coalition partners
- 15.6.2021 Jelena Simic: Demokratiatyö Länsi-Balkanilla jatkuu koronasta huolimatta
- 3.6.2021 Timo Aro: Hyvinvoivat ihmiset ovat menestyvän alueen paras tae
- 31.5.2021 Niko Pyrhönen: Teknokraattisen, populistisen ja salaliittoteoreettisen politiikkapuheen konfliktit kuntavaalikeväänä
- 10.5.2021 Pauli Rautiainen: Vammaisen lapsen itsemääräämisoikeutta tukevia palveluita on vahvistettava
- 10.3.2021 Mikko Lievonon: Nuorisoelvytys vastauksena koronakriisiin
- 20.1.2021 Eva Heiskanen, Jenni Katajarinne: Haasteena reilu siirtymä hiilineutraaliin yhteiskuntaan

PODCASTIT

- 15.12.2021 Jussi Ahokas, Paavo Järvensivu, Annukka Vainio, Niina Malm, Samuli Sinisalo: Talouskasvusta politiikan sisältötavoitteisiin (osa 2)
- 3.12.2021 Jussi Ahokas, Paavo Järvensivu, Annukka Vainio, Niina Malm, Samuli Sinisalo: Talouskasvusta politiikan sisältötavoitteisiin (osa 1)
- 2.6.2021 Nasima Razmyar, Venla Bernelius, Maija Mattila: Kaupunkien sisäinen sosioekonominen eriytyminen
- 18.5.2021 Miapetra Kumpula-Natri, Ville Aula, Markus Holmgren, Samuli Sinisalo: 5G tulee, onko EU valmis?
- 5.3.2021 Paavo Järvensivu, Jari Lyytimäki, Eero Vainio, Samuli Sinisalo: Ympäristökäsikirja kuntapäätäjille
- 23.2.2021 Marianne Sandelin, Heikki Pursiainen, Maija Mattila: Mitä liberalismi on?
- 19.2.2021 Matti Tuomala, Maija Mattila: Taloudellinen eriarvoisuus (osa 5)
- 12.2.2021 Hannele Harjunen, Maija Mattila: Painosyrjintä (osa 4)
- 5.2.2021 Katri Aaltonen, Maija Mattila: Terveyserot (osa 3)
- 29.1.2021 Elina Kilpi-Jakonen, Ujuni Ahmed, Maija Mattila: Eriarvoisuus koulutuksessa (osa 2)

22.1.2021 Jani Erola, Maija Mattila: Eriarvoisuuden periytyminen (osa 1; Eriarvoisuuden tila -sarja)